

**КОМІСІЯ З АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
НАЦІОНАЛЬНОГО ЮРИДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

61024, м. Харків, вул. Григорія Сковороди, 77
e-mail: commissionofacademicintegrity@nlu.edu.ua

РІШЕННЯ № 2/2025

від 31 січня 2025 року

Комісія з академічної доброчесності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (далі за текстом — відповідно «Комісія» та «Університет») у складі:

Смородинського Віктора Семеновича — голови Комісії,
Богачова Кирила Романовича — секретаря Комісії,
Бойчука Дмитра Сергійовича,
Бубир Аліни Ніязівни,
Власенко Юлії Олександрівни,
Вовка Дмитра Олександровича,
Дмитрик Ольги Олександрівни,
Казаріна Богдана Романовича,
Карпенка Михайла Олеговича,
Сисоєва Валерія В'ячеславовича,
Швець Наталії Миколаївни,

розглянувши на своєму засіданні звернення ректора Університету Гетьмана Анатолія Павловича щодо порушення професором кафедри кримінального права Університету ОСОБА 1 вимог професійної етики та академічної доброчесності (на підставі службової записки начальника Інституту Служби безпеки України Червякова Олександра Івановича),

ВСТАНОВИЛА:

20.01.2025 р. до Комісії надійшло та було зареєстровано звернення ректора Університету Гетьмана А. П. від 20.01.2025 р. щодо порушення професором кафедри кримінального права Університету ОСОБА 1 вимог професійної етики та академічної доброчесності (на підставі службової записки начальника Інституту служби безпеки України Червякова О. І.).

У службовій записці Червяков О. І. зазначив таке:

Під час проведення навчальних занять та контрольних заходів з навчальної дисципліни «Кримінальне право» на другому курсі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Інституту СБУ професор кафедри кримінального права ОСОБА 1 систематично порушує норми моралі та педагогічної етики у спілкуванні з курсантами, що проявилось, зокрема, у:

- необґрунтованому виставленні низьких оцінок як під час поточного, так і підсумкового контролю, при цьому звернення курсантів з проханням пояснити критерії оцінювання та підстави низької оцінки їх знань викладачем ігнорувалися;

- самоусуненні від надання методичної допомоги курсантам у з'ясуванні допущених помилок та заходів, необхідних для їх подолання, ігнорування аргументів курсантів на користь правильності своїх відповідей з посиланням на підручники і іншу рекомендовану кафедрою літературу;

- приниженні гідності курсантів, яке супроводжується образливими висловлюваннями (наприклад, «як ви взагалі вступили до університету», «ви відповідаєте на рівні учнів кулінарного коледжу», «вам немає місця у ВНЗ» тощо), що має ознаки булінгу;

- публічних погрозах про масове невиставлення заліків та фактичній реалізації таких погроз (на підсумковому практичному занятті з кримінального права 19.11.2024 р. було оголошено список курсантів (28 осіб), які не отримали залік, під час повторного складання курсанти залік також не отримали);

- агресивній поведінці щодо курсантів під час проведення занять у дистанційному режимі, яка виразилась у перериванні відповідей і безпідставному видаленні курсантів з конференції.

Поведінка ОСОБА 1 призвела до демотивованості та фрустрованості курсантів, що суттєво погіршило морально-психологічний стан особового складу другого курсу, негативно впливає на оцінку якості освітнього процесу в Університеті з боку батьків курсантів та представників стейкхолдерів (керівництва СБУ).

Враховуючи спровокований ОСОБА 1 триваючий колективний конфлікт між ним та особовим складом другого курсу Інституту, систематичне порушення ним норм моралі, законодавства про освіту, кодексу академічної доброчесності Університету, а також те, що відповідно до договірних обов'язків між СБУ та Університетом, Інститут має право вимагати дотримання прав одержувачами освіти, просимо Вас розглянути наступні пропозиції:

- замінити ОСОБА 1 іншим викладачем, який здійснюватиме викладання навчальної дисципліни «Кримінальне право» на другому курсі першого рівня вищої освіти Інституту;

- здійснити об'єктивний аналіз зазначеної ситуації та, у разі підтвердження наведених фактів, вжити відповідних заходів реагування щодо ОСОБА 1;

- розглянути зазначені факти на Комісії з академічної доброчесності Університету та Комісії з розгляду випадків булінгу.

На своєму підготовчому засіданні 23.01.2025 р. Комісія дійшла висновку, що зазначені питання відносяться до компетенції Комісії й мають бути нею розглянуті та оцінені на предмет відповідності Кодексу академічної доброчесності Університету, вимогам професійної етики й академічної доброчесності, які висуваються до науково-педагогічних працівників.

Комісія задовольнила прохання про самовідвід члена Комісії Пономаренка Юрія Анатолійовича.

З метою повного, всебічного та об'єктивного вирішення поставлених питань Комісія вирішила:

1) прийняти звернення ректора Університету Гетьмана А. П. від 20.01.2025 р. до розгляду по суті як таке, що відповідає повноваженням Комісії, визначеним п. 3.1 Положення про Комісію, затвердженого рішенням вченої ради Університету, протокол № 5 від 23.12.2021 р., та введеного в дію наказом ректора № 353 від 24.12.2021 р.;

2) призначити засідання з розгляду звернення по суті на 17-00 31.01.2025 р. у форматі zoom-конференції;

3) запропонувати професорові кафедри кримінального права Університету ОСОБА 1 не пізніше 28.01.2025 р. надіслати на офіційну електронну пошту Комісії та електронну пошту секретаря Комісії письмові пояснення щодо фактів, викладених у службовій записці начальника Інституту СБУ Червякова О. І. ректорові Університету Гетьману А. П.;

4) запропонувати начальникові другого курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Інституту СБУ, командирам груп та іншим курсантам цього курсу не пізніше 28.01.2025 р. надіслати на офіційну електронну пошту Комісії та електронну пошту секретаря Комісії письмові пояснення щодо відомих їм фактів порушення професором кафедри кримінального права Університету ОСОБА 1 вимог професійної етики та академічної доброчесності (з максимальною конкретизацією цих фактів) чи заперечення фактів такого порушення;

5) запропонувати завідувачеві кафедри кримінального права Університету Пономаренку Ю. А. не пізніше 28.01.2025 р. надіслати на офіційну електронну пошту Комісії та електронну пошту секретаря Комісії письмові пояснення щодо відомих йому фактів порушення професором кафедри кримінального права Університету ОСОБА 1 вимог професійної етики та академічної доброчесності (з максимальною конкретизацією цих фактів) чи заперечення фактів такого порушення;

6) негайно після отримання цих пояснень надати можливість професорові кафедри кримінального права Університету ОСОБА 1 ознайомитися з ними з метою надання Комісії додаткових пояснень;

7) запросити начальника Інституту СБУ Червякова О. І., начальника другого курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Інституту СБУ Перепелиці Інни Олександрівни, командирів навчальних груп та інших курсантів цього курсу, які бажають надати пояснення, завідувача кафедри кримінального права Університету

Пономаренка Ю. А. та професора кафедри кримінального права Університету ОСОБА 1 на засідання з розгляду звернення ректора Університету Гетьмана А. П. по суті на 17-00 31.01.2025 р. у форматі zoom-конференції, для надання усних додаткових пояснень, підтвердження чи заперечення фактів порушень.

До Комісії надійшли письмові пояснення від начальника 2 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Інституту СБУ Перепелиці Інни Олександрівни, командира 1 навчальної групи цього курсу Ростислава Хміля, командира 2 навчальної групи цього курсу Станіслава Токарева і командира 3 навчальної групи цього курсу Олексія Кайвана.

У своїх поясненнях начальник 2 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Інституту СБУ Перепелиця І. О. зазначила, зокрема, таке:

Хочу повідомити про відомі мені факти некоректної поведінки викладача навчальної дисципліни «Кримінальне право» ОСОБА 1, яка призвела до серйозних негативних наслідків для навчального процесу, а також морально-психологічного стану курсантів очолюваного мною курсу. На мій погляд, поведінка ОСОБА 1 порушує законодавство про освіту, Кодекс академічної доброчесності Університету та етичні норми. Зокрема:

- викладач необґрунтовано виставляв низькі оцінки як під час поточного, так і підсумкового контролю. На моє прохання пояснити критерії оцінювання та підстави таких оцінок відповіді не надано, зворотний зв'язок був відсутній. Викладач не реагував на мої спроби втрутитись та розібратися в ситуації, що склалася;

- ОСОБА 1 відмовлявся надавати методичну допомогу курсантам у роз'ясненні помилок та не надавав рекомендацій для їх усунення;

- ОСОБА 1 дозволяв собі принижувати гідність курсантів, висловлюючись образливо в їх сторону, що має ознаки психологічного булінгу;

- на підсумковому практичному занятті з дисципліни «Кримінальне право», яке відбулося 19.11.2024 р., викладач оголосив список із 28 курсантів, які залік не отримали, та акцентував увагу, що це зайвий раз підтверджує його позицію та що його погрози не були безпідставними;

- у дистанційному форматі занять викладач поведився агресивно, переривав відповіді курсантів і безпідставно видаляв їх із конференцій. Такі дії спричинили демотивацію, фрустрацію та суттєве погіршення морально-психологічного стану курсантів другого курсу. Вони також негативно вплинули на репутацію Університету в очах батьків курсантів.

Командир 1 навчальної групи Р. Хміль у свої поясненнях зазначив таке:

У процесі проведення навчальних занять із дисципліни «Кримінальне право» в 1 групі 2 курсу Інституту СБУ було зафіксовано низку випадків, які негативно впливають на морально-психологічний клімат колективу, підривають довіру до освітнього процесу та порушують принципи академічної доброчесності.

Викладач систематично використовував образливі висловлювання, такі як: «Як ви взагалі вступили до університету?», «Ви відповідаєте на рівні учнів

кулінарного коледжу», «Вам немає місця у ВНЗ». Подібні висловлювання не лише принижують гідність курсантів, але й викликають у них почуття страху, невпевненості та демотивацію до навчання, що негативно позначається на морально-психологічному кліматі в колективі.

19.11.2024 р. під час підсумкового практичного заняття викладач публічно оголосив список із 11 курсантів першої групи, які не отримали залік, без обґрунтування цього рішення. Під час повторного складання ці курсанти також не змогли отримати залік, що спричинило почуття безнадійності серед особового складу. Постійний тиск викладача формує атмосферу тривожності, що погіршує психологічний стан курсантів і їхню здатність ефективно навчатися.

Викладач самоусунувся від надання методичної допомоги курсантам, не пояснював критерії оцінювання, ігнорував їхні запитання щодо аналізу допущених помилок. Така поведінка позбавляє курсантів можливості виправити помилки, створює у них відчуття безвиході та нерозуміння освітніх цілей.

Під час занять у дистанційному форматі викладач переривав відповіді курсантів, безпідставно видаляв їх із конференції, створюючи обстановку агресії та недовіри. Це ще більше дестабілізувало колектив і зруйнувало належну взаємодію між викладачем та курсантами.

У результаті зазначених дій викладача морально-психологічний клімат у колективі першої групи суттєво погіршився. Курсанти стали демотивованими, втративши віру у власні сили та справедливість освітнього процесу. Батьки курсантів висловлюють занепокоєння щодо якості навчання та емоційного стану своїх дітей.

Командир 2 навчальної групи С. Токарев у свої поясненнях зазначив таке:

Дисципліну «Кримінальне право» (лекційні та семінарські заняття) на 2 курсі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Інституту СБУ в 2024/25 навчальному році викладає ОСОБА 1 Під час занять Сергій Михайлович веде себе некоректно, допускає порушення норм моралі, Кодексу академічної доброчесності університету.

Насамперед, ОСОБА 1 не дає потрібну кількість інформації на лекційних і практичних заняттях. Крім того, заняття проходять у напруженій атмосфері: з боку викладача по відношенню до курсантів виникає агресія за невірну відповідь або запитання, що стосуються навчального матеріалу. Всі висловлювання ОСОБА 1 робить підвищуючи голос та з негативною інтонацією та часто переходить до безпідставних звинувачень, на кшталт, що всі курсанти 2 навчальної групи «повні нулі», не гідні навчатися в Університеті, а наш рівень – це кулінарний технікум. Неодноразово викладач висловлювався до курсантів в третій особі та говорив, що більшість групи прийшли навчатися без базових навичок і постійно наголошував, що їм не місце в даному Інституті та і взагалі в НЮУ, і висловлювання у бік курсантів, наприклад, що їм треба сходити на ринок і купити собі мізки тому, що його відповіді є маячнею або просто смішними.

Також ОСОБА 1 постійно погрожував курсантам тим, що вони не отримають потрібну кількість балів і не отримають залік, через те, що це нереально зробити.

Також з самого початку викладання ОСОБА 1 не довів критерії оцінювання, адже вони в нього відрізняються від тих, що зазначені в навчальній програмі, що мало наслідком, на мою думку, необґрунтоване виставлення низьких оцінок. Курсанти отримували негативні оцінки (двійка в системі оцінювання ОСОБА 1), але обґрунтування цих оцінок з боку викладача не було. На запитання щодо їх виправлення ОСОБА 1 тільки збільшував кількість негативних висловлювань у бік курсантів та не давав зрозумілих пояснень.

Так само не зрозуміла система навчання, матеріал який дано в підручниках кафедри, на думку ОСОБА 1, є невірним, а спроби знайти відповідь на питання в Інтернеті або в інших джерелах так само викладача не влаштовують. І вирішення задач було загадкою, бо ми повинні брати матеріал з підручника.

Також описане ставлення ОСОБА 1 до курсантів своїми висловами мало наслідком обурення зі сторони їх батьків та зниження їх довіри до викладачів Університету.

Під час перескладання заліків ОСОБА 1 не давав час подумати над його запитаннями, а за хибну (на його думку) відповідь міг відключити від відеоконференції.

Внаслідок поведінки ОСОБА 1 у всіх курсантів 2 навчальної групи 2 курсу Інституту була постійно тяжка моральна атмосфера на практичних та семінарських заняттях, невизначеність, як готуватися до занять та й взагалі, виникали питання, чи є сенс в цьому? Пригнічував усіх також постійний булінг зі сторони викладача.

Усі курсанти курсу, не тільки нашої групи, дуже сподіваються, що предмет «Кримінальне право» в Інституті (лекційні та практичні заняття для всіх груп 2 курсу) буде викладати більш професійний та доброзичливий до курсантів викладач.

Командир 3 навчальної групи О. Кайван у свої поясненнях зазначив таке:

Курсанти 3 групи 2 курсу Інституту СБУ висловлюють занепокоєння щодо можливого порушення Кодексу академічної доброчесності Університету з боку викладача кафедри кримінального права Університету ОСОБА 1, поведінка якого під час навчальних занять є часто некоректною та порушує низку норм чинного законодавства у сфері освіти.

Насамперед, пан ОСОБА 1 на власний розсуд скорочує тривалість практичних занять і завершує пару на півгодини – годину раніше встановленого розкладом часу. Крім того, він спілкується на заняттях в агресивній, зверхній манері на підвищених тонах і одразу переходить до підставних звинувачень, що всі курсанти 3 навчальної групи «нулі» і нам буде надзвичайно складно, коротше кажучи – нереально заробити потрібні бали і успішно скласти залік (що й відбулося, як наслідок, в кінці I семестру), а потім екзамен в другому семестрі.

Також на першому семінарському занятті не було пояснено систему оцінювання. Але було «цікаве» правило, тобто, якщо особа отримає одну «2» за практичне заняття, то автоматично буде без заліку. Також, відповідаючи на питання викладача та посиляючись на кафедральний підручник кримінального

права, як джерело знань (за рекомендацією викладача), курсанти стикалися з критикою зазначених в підручнику тлумачень та отримували негативні оцінки. Також ніколи не було пояснено, як правильно виконувати ті чи інші практичні завдання, завжди було посилання на підручник, мовляв «Читайте, там все написано». Також під час перескладання заліку було оголошено курсантів, які отримали «залік», але у відомості обліку успішності залік не було проставлено.

ОСОБА 1 не користується повагою у курсантів 3 групи 2 курсу, насамперед, через те, що демонструє упереджене ставлення до них, постійно наголошує про їх низькі когнітивні здібності, створює конфлікти, завдяки яким самостверджується, використовуючи владні повноваження викладача. Часто зазначений викладач звертається до курсантів у третій особі і наголошує, що їм не місце в даному Інституті та й взагалі в НЮУ.

Завідувач кафедри кримінального права Університету Пономаренко Ю. А. у своїх письмових поясненнях повідомив про таке:

1. Про факти, які викладені у службовій записці начальника Інституту СБУ О. І. Червякова на ім'я ректора Університету А. П. Гетьмана від 20.01.2025 р., і можуть бути розцінені як порушення ОСОБА 1 вимог професійної етики та академічної доброчесності, мені стало відомо у середині січня 2025 р. зі спілкування із співробітниками названого Інституту. Додаткової інформації щодо цих фактів, окрім тієї, яка викладена у службовій записці, мені невідомо.

2. Про інші, встановлені факти порушення ОСОБА 1 вимог академічної доброчесності, зокрема – професійної етики, мені відомо з рішення Комісії з академічної доброчесності № 6/2022 від 9 серпня 2022 р.

3. Як завідувач кафедри кримінального права у попередні роки я отримував від студентів і співробітників різних факультетів Університету інформацію про таку поведінку ОСОБА 1, стосовно якої могло б бути поставлене питання про її відповідність вимогам академічної доброчесності загалом і професійної етики зокрема, але в межах цього провадження не вважаю таку інформацію відносною і допустимою.

Усі письмові пояснення Комісія направила ОСОБА 1 для ознайомлення та підготовки ним своїх пояснень. Від ОСОБА 1 письмових пояснень не надійшло, в телефонній розмові з секретарем Комісії він підтвердив отримання всіх матеріалів та повідомив, що візьме участь у засіданні Комісії.

На своєму засіданні 31.01.2025 р. Комісія у складі 11 із 12 членів Комісії (член Комісії Пономаренко Ю. А. взяв самовідвід на попередньому засіданні) у форматі zoom-конференції заслухала начальника Інституту СБУ Червякова О. І., начальника 2 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Інституту СБУ Перепелицю І. О., командира 1 навчальної групи Р. Хміля, командира 2 навчальної групи цього курсу С. Токарева, командира 3 навчальної групи цього курсу О. Кайвана, завідувача кафедри кримінального права Університету Пономаренка Ю. А. та професора кафедри кримінального права Університету ОСОБА 1. Запрошені особи також відповіли на запитання членів Комісії. ОСОБА 1 також скористувався своїм правом ставити питання запрошеним на засідання особам.

Червяков О. І. в повному обсязі підтвердив інформацію та претензії до ОСОБА 1, зазначені в його службовій записці. І. Перепелиця, Р. Хміль, С. Токарев, О. Кайван та Ю. Пономаренко також у повному обсязі підтвердили інформацію, надану ними Комісії в письмових поясненнях.

ОСОБА 1 усі претензії до нього з боку керівництва та курсантів Інституту СБУ категорично заперечив, припустив, що вони пояснюються його високою викладацькою вимогливістю до курсантів, що позначається на їх навчальній успішності. Зазначив, що він завжди відкритий до спілкування з керівництвом Інституту, проте претензії до нього він почув лише в січні, хоча заняття з кримінального права завершилися ще в листопаді. Пояснив, що скорочення часу проведення занять відбувалося лише у випадку повітряних тривог. ОСОБА 1 заперечив також неетичне ставлення до курсантів, зокрема образливі вислови зі свого боку, оскільки до курсантів він ставиться як до своїх дітей.

Проте Комісія, вивчивши матеріали, наведені у службовій записці Червякова О. І., письмових поясненнях І. Перепелиці, Р. Хміля, С. Токарева, О. Кайвана, та додатково повідомлену ними інформацію, дійшла висновку про те, що вони є послідовними, повністю узгоджуються між собою, є вірогідними, а у цих осіб відсутні підстави для обмови ОСОБА 1. На цій підставі Комісія дійшла висновку про те, що факти, викладені в службовій записці Червякова О. І. та його усних поясненнях, у письмових та усних поясненнях І. Перепелиці, Р. Хміля, С. Токарева, О. Кайвана, доведені поза розумним сумнівом. У членів Комісії відсутні правові чи морально-етичні підстави сумніватися в правдивості свідчень цих осіб.

Водночас, оцінюючи усні пояснення ОСОБА 1, надані ним на засіданні 31.01.2025 р., Комісія дійшла висновку про те, що вони не спростовують фактичних обставин, викладених у службовій записці Червякова О. І. та його усних поясненнях, у письмових та усних поясненнях І. Перепелиці, Р. Хміля, С. Токарева, О. Кайвана, а лише дають іншу суб'єктивну оцінку деяким з цих обставин.

Встановивши вищевикладені факти, Комісія при ухваленні рішення керувалася нормами та принципами, визначеними такими документами:

- Законом України «Про освіту» від 05.09.2017 р. (зі змінами), зокрема ст. 6 «Засади державної політики у сфері освіти та принципами освітньої діяльності» та ст. 54 «Права та обов'язки педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу» цього Закону;

- Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. (зі змінами), зокрема ст. 58 «Обов'язки науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників» цього Закону;

- Статутом Університету, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України № 701 від 02.07.2015 р. зокрема розділом 6 «Права й обов'язки науково-педагогічних, наукових, педагогічних та інших працівників, а також осіб, які навчаються в Університеті» цього Статуту;

- Кодексом академічної доброчесності Університету, затвердженим рішенням вченої ради Університету, протокол № 1 від 31.08.2018 р., та введеним у дію наказом ректора № 204 від 31.08.2018 р. (зі змінами, затвердженими рішенням вченої ради

Університету, протокол № 5 від 23.12.2021 р., та введеними в дію наказом ректора № 353 від 24.12.2021 р.);

- Положенням про Комісію, затвердженим рішенням вченої ради Університету, протокол № 5 від 23.12.2021 р., та введеним у дію наказом ректора № 353 від 24.12.2021 р.;

- Правилами внутрішнього трудового розпорядку Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, протокол № 1 від 26.04.2016 р. зі змінами внесеними на конференції трудового колективу (протокол № 1 від 05.01.2018 р);

- іншими правовими актами Університету.

Відповідно до п. 1.2 Положення про Комісію з академічної доброчесності Університету Комісія є незалежним колегіальним органом, що утворюється з метою забезпечення дотримання науково-педагогічними працівниками Університету, здобувачами вищої освіти, аспірантами та докторантами академічної доброчесності, професійної етики, інших етичних вимог як фундаментальних стандартів університетського життя. Відповідно до п. 1.4 цього Положення діяльність Комісії та її членів має відповідати принципам верховенства права, зокрема законності, визначеності та пропорційності. Відповідно до п. 3.1 цього Положення до повноважень Комісії належить, зокрема: виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками Університету, здобувачами вищої освіти, особами, яким Університетом присуджено ступінь вищої освіти та присвоєно відповідну кваліфікацію, аспірантами та докторантами (п. 3.1.1 Положення); перевірка заяв, повідомлень та іншої інформації щодо фактів порушення академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками Університету, здобувачами вищої освіти, особами, яким Університетом присуджено ступінь вищої освіти та присвоєно відповідну кваліфікацію, аспірантами та докторантами (п. 3.1.2 Положення); надання ректорові та вченій раді Університету висновків (рекомендацій) щодо застосування академічної та дисциплінарної відповідальності до порушників академічної доброчесності, професійної етики, інших етичних вимог (п. 3.1.8 Положення); звернення до ректора, проректорів, вченої ради, керівників структурних підрозділів та інших посадових осіб Університету щодо вжиття заходів з дотримання академічної доброчесності, професійної етики, інших етичних вимог науково-педагогічними працівниками Університету, здобувачами вищої освіти, аспірантами та докторантами, припинення порушень цих вимог та запобігання таким порушенням (п. 3.1.9 Положення); сприяння формуванню у науково-педагогічних працівників Університету, здобувачів вищої освіти, аспірантів та докторантів нульової толерантності до порушень академічної доброчесності, професійної етики, інших етичних вимог (п. 3.1.10 Положення); проведення серед членів університетської спільноти інформаційно-роз'яснювальних заходів з дотримання академічної доброчесності, професійної етики, інших етичних вимог (п. 3.1.12 Положення).

Згідно з частиною другою ст. 54 Закону України «Про освіту» науково-педагогічні зобов'язані, з-поміж іншого, дотримуватися академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами освіти в освітньому процесі та науковій діяльності; дотримуватися педагогічної етики; поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу; настановленням і особистим

прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства; захищати здобувачів освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм фізичного та психологічного насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою; додержуватися установчих документів та правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, виконувати свої посадові обов'язки.

Відповідно до частини першої ст. 58 Закону України «Про вищу освіту» науково-педагогічні працівники закладу вищої освіти зобов'язані: дотримуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність осіб, які навчаються у закладах вищої освіти (п. 3 частини першої ст. 58 цього Закону); дотримуватися в освітньому процесі та науковій (творчій) діяльності академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами вищої освіти (п. 3-1 частини першої ст. 58 цього Закону); дотримуватися статуту закладу вищої освіти, законів, інших нормативно-правових актів (п. 5 частини першої ст. 58 цього Закону).

Розділ 7 Статуту Університету «Права й обов'язки науково-педагогічних, наукових, педагогічних та інших працівників, а також осіб, які навчаються в університеті», підрозділ 7.3 закріплює обов'язки науково-педагогічних працівників, зокрема, дотримуватися вимог Кодексу академічної доброчесності й забезпечувати їх дотримання здобувачами освіти в освітньому процесі й науковій діяльності; поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу; настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі й суспільних цінностей, зокрема, правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства; захищати здобувачів освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм фізичного чи психічного насильства, приниження честі і гідності, дискримінації за будь-якою ознакою; дотримуватись Статуту і Правил внутрішнього розпорядку Університету, виконувати свої посадові обов'язки.

Працівники Університету повинні виконувати обов'язки, встановлені законодавством про працю, дотримуватися вимог Статуту та Правил внутрішнього трудового розпорядку Університету (п. 3.2 Правил внутрішнього трудового розпорядку Університету).

Науково-педагогічні працівники додатково повинні виконувати обов'язки, передбачені законодавством про працю та ст. 58 Закону України «Про вищу освіту», зокрема, дотримуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність осіб, які працюють і навчаються в Університеті, випускників Університету (п. 3.2.1 Правил внутрішнього трудового розпорядку Університету).

Згідно з Розділом 3 Колективного договору між ректором і профспілковим комітетом первинної профспілкової організації Університету на 2021-2025 роки члени трудового колективу Університету зобов'язуються: належним чином виконувати трудові обов'язки, передбачені законодавством про працю, колективним договором і посадовими інструкціями (п. 3.1); дотримуватися Правил внутрішнього трудового розпорядку Університету (п. 3.2); своєчасно й у повному обсязі виконувати розпорядження осіб, які здійснюють керівництво процесом праці, у межах, визначених трудовими обов'язками працівників (п. 3.3); дотримуватися встановленого режиму роботи й дисципліни праці, продуктивно використовувати робочий час, вживати

заходів щодо усунення причин, які перешкоджають нормальному виконанню роботи або ускладнюють її процес (п. 3.4); додержуватися норм педагогічної етики, моралі, академічної доброчесності, поважати гідність здобувачів вищої освіти, прищеплювати їм любов до України, виховувати в душі патріотизму й поваги до Конституції і законів України, підтримувати авторитет і престиж Університету, не допускати дій, що завдають йому шкоди (п. 3.13).

Згідно з абз. 1 розділу II «Місія та фундаментальні цінності університету» Кодексу академічної доброчесності Університету місія Університету полягає у формуванні високої культури поведінки учасників освітнього процесу та інших своїх працівників шляхом проведення освітньої та науково-дослідницької діяльності на рівні найвищих професійних і етичних стандартів.

Пункт 2.1 Кодексу передбачає, що університетська спільнота при проведенні діяльності повинна дотримуватися таких основних цінностей, як академічна доброчесність; колегіальність та повага до людської гідності.

Пункт 2.3.2 Кодексу встановлює, що толерантність і повага до людської гідності є одним із основних принципів спілкування в університетському середовищі.

Члени університетської спільноти дотримуються принципів рівності, справедливості, рівних можливостей, уникають і не допускають жодної форми дискримінації, фаворитизму, персоналізації, переслідування, сексуальних домагань, зловживання владою (п. 2.3.3 Кодексу).

Члени університетської спільноти, реалізуючи принципи етичної поведінки, створюють не лише особисту репутацію, але й стандарти професійної доброчесності й позитивного іміджу Університету (п. 2.4.1 Кодексу).

Кожен член університетської спільноти використовує ввічливу мову спілкування, особливо в публічних виступах (включаючи інтернет-видання, ведення блогів, пости, коментарі тощо) (п. 2.4.1 Кодексу).

Члени університетської спільноти поважають гідність один одного, не допускають дискримінації, нечесності або зловживання владою в їх стосунках (п. 2.5.5 Кодексу).

Відповідно до п. 2.1 розділу 2 Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) Університету політика забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти спрямована на формування толерантності щодо здобувачів вищої освіти.

Відповідно до п. 3.4 Положення науково-педагогічні працівники зобов'язані дотримуватися норм педагогічної етики, моралі, академічної доброчесності, поважати гідність здобувачів освіти.

Пункт 4.3.1 Положення регламентує студентоцентроване навчання як побудову освітнього процесу на засадах, з-поміж іншого, взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу.

Відповідно до п. 4.3.2 Положення студентоцентроване навчання гарантується об'єктивними і прозорими критеріями оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Типова посадова інструкція професора кафедри Університету (затверджена наказом ректора Університету № 48 від 09.02.2018 р.) передбачає, що професор зобов'язаний додержувати вимог чинного законодавства, вченої ради, наказів ректора, розпоряджень проректорів, доручень завідувача кафедри, виданих у межах їх компетенції (п. 2.1 Інструкції); дотримуватися норм педагогічної етики, поважати гідність учасників освітнього процесу (п. 2.10 Інструкції); настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства (п. 2.11 Інструкції); дотримуватися в освітньому процесі та науковій діяльності академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами вищої освіти (п. 2.12 Інструкції); захищати здобувачів освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм фізичного та психологічного насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою (п. 2.16 Інструкції); дотримувати встановленого режиму роботи й дисципліни праці (п. 2.28 Інструкції).

Професор несе відповідальність за невиконання чи неналежне виконання посадових обов'язків (п. 5.1 Інструкції); порушення правил моралі і педагогічної етики (п. 5.3 Інструкції); недотримання вимог локальних актів університету (п. 5.8 Інструкції).

Комісія вважає за необхідне вкотре висловити свою принципову позицію щодо **загального** підходу до вирішення таких важливих для престижу Університету питань:

Обов'язок науково-педагогічного працівника Університету викладати доручений йому кафедрою навчальний курс на високому професійному рівні, надавати здобувачам вищої освіти якісні та актуальні знання з цього навчального курсу, забезпечувати належне опанування студентами найсучасніших знань та навичок, що гарантуватиме в майбутньому їхню високу конкурентоспроможність на ринку юридичних послуг, є не лише професійним, а й моральним обов'язком цього працівника як перед здобувачами вищої освіти, так і перед Університетом; нехтування цим обов'язком (зокрема, висування до здобувачів вищої освіти вимог та/або використання систем оцінювання, не передбачених навчальним процесом і кафедральними документами, свавільного скорочення тривалості навчальних занять) є порушенням не лише трудового договору з Університетом, Статуту Університету та відповідної Посадової інструкції, а й вимог професійної етики, які хоча й формально не закріплені в Кодексі академічної доброчесності Університету, проте «розчинені» в решті його приписів, є такими, що висновуються шляхом системного тлумачення приписів цього Кодексу.

Факти порушення етики спілкування зі студентами під час проведення навчальних занять є порушенням професійної етики, зокрема вимог п. 2.3.2 Кодексу академічної доброчесності Університету, відповідно до якого «Толерантність і повага до людської гідності є одним із основних принципів спілкування в університетському середовищі»; п. 2.3.3 Кодексу, який передбачає, що «Члени університетської спільноти дотримуються принципів

рівності, справедливості, рівних можливостей, уникають і не допускають жодної форми дискримінації, фаворитизму, персоналізації, переслідування, сексуальних домагань, зловживання владою»; п. 2.4.1 Кодексу, згідно з яким «Члени університетської спільноти, реалізуючи принципи етичної поведінки, створюють не лише особисту репутацію, але й стандарти професійної доброчесності й позитивного іміджу Університету», і п. 2.4.3 Кодексу, який передбачає, що «Кожен член університетської спільноти використовує ввічливу мову спілкування», а також п. 5.1 Правил внутрішнього трудового розпорядку Університету, який передбачає, що у трудовому колективі створюється обстановка нетерпимості до порушень трудової дисципліни, вимогливості до працівників, які несумлінно виконують трудові обов'язки, порушують норми моралі і педагогічної етики.

При прийнятті рішення Комісія також враховує, що за зверненням студентів Університету вже здійснювала перевірку фактів порушення ОСОБА 1 професійної етики щодо здобувачів вищої освіти, рішенням № 6/2022 від 09.08.2022 р. визнала ці факти доведеними і рекомендувала оголосити ОСОБА 1 догану.

На підставі викладеного, керуючись нормами, принципами та рекомендаціями, визначеними Законами України «Про освіту» та «Про вищу освіту», Статутом і Кодексом академічної доброчесності Університету, п. 5.10 Положення про Комісію,

Комісія

ВИРІШИЛА:

Рекомендувати ректору Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого оголосити догану професору кафедри кримінального права ОСОБА 1 за порушення ним вимог професійної етики, передбачених Кодексом академічної доброчесності Університету.

Рішення ухвалене на засіданні Комісії 31.01.2025 р. (Протокол № 4/2025 від 31.01.2025 р.). Повний текст рішення виготовлено 04.02.2025 р.

Відповідно до п. 5.5 Положення про Комісію рішення Комісії має рекомендаційний характер і подається ректорові Університету для ухвалення ним остаточного рішення в межах його компетенції.

Голова Комісії

Віктор СМОРОДИНСЬКИЙ